

Postup preukázania plnenia medzinárodných sankčných opatrení Európskej únie

Cieľom tohto Oznámenia je informovanie žiadateľa/prijímateľa/užívateľa o povinnosti plnenia sankčných opatrení vyplývajúcich z národnej legislatívy a legislatívy EÚ prijatých v nadväznosti na ruskú vojenskú agresiu na Ukrajinu.

1. Právny základ

1. Zákon č. 289/2016 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií a o doplnení zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov.
2. Nariadenia Rady (EÚ) a usmernenia Európskej komisie k sankciám prijatým v nadväznosti na ruskú vojenskú agresiu na Ukrajinu sú dostupné na webovom sídle: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression-against-ukraine_en.
3. Sankčné nariadenia Rady (EÚ) sú priamo záväzné, uplatňujú sa automaticky a jednotne vo všetkých krajinách EÚ hneď po nadobudnutí ich účinnosti bez toho, aby museli byť transponované do vnútroštátnych právnych predpisov.
4. Reštriktívne opatrenia upravené nariadením Rady (EÚ) č. 269/2014 zo 17. marca 2014 o reštriktívnych opatreniach vzhľadom na konanie narušujúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť alebo nezávislosť Ukrajiny (v znení neskorších predpisov) (ďalej len „nariadenie Rady (EÚ) č. 269/2014“), a to najmä:
čl. 2 ods. 2: „Žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje sa priamo ani nepriamo nesprístupnia fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom alebo orgánom, alebo fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom alebo orgánom, ktoré sú s nimi spojené, a ktoré sú uvedené v zozname v prílohe I, ani sa neposkytnú v ich prospech.“
5. Reštriktívne opatrenia upravené nariadením Rady (EÚ) č. 833/2014 z 31. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine (v znení neskorších predpisov), a to najmä:
čl. 5aa ods. 1 „Zakazuje sa priamo alebo nepriamo sa zapojiť do akejkoľvek transakcie s:
a) právnickou osobou, subjektom alebo orgánom usadeným v Rusku, ktoré sú verejne kontrolované alebo ktoré sú z viac ako 50 % vo verejnom vlastníctve, alebo v ktorých má Rusko, jeho vláda alebo centrálna banka právo podieľať sa na ziskoch, alebo s ktorými má Rusko, jeho vláda alebo centrálna banka iný podstatný hospodársky vzťah, ako sa uvádzajú v prílohe XIX;
b) právnickou osobou, subjektom alebo orgánom usadeným mimo Únie, ktorých vlastnícke práva z viac ako 50 % priamo alebo nepriamo vlastní subjekt uvedený v prílohe XIX; alebo
c) právnickou osobou, subjektom alebo orgánom, ktoré konajú v mene alebo na základe pokynov subjektu uvedeného v písmene a) alebo b) tohto odseku.“
Čl. 5 k ods. 1. „Zakazuje sa zadávanie všetkých verejných zákaziek alebo koncesií, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smerníc o verejnom obstarávaní, ako aj článku 10 ods. 1, 3, ods. 6 písm. a) až e), ods. 8, 9 a 10, článkov 11, 12, 13 a 14 smernice 2014/23/EÚ, článkov 7 a 8, článku 10 písm. b) až f) a h) až j) smernice 2014/24/EÚ, článku 18, článku 21 písm. b) až e) a g) až i), článkov 29 a 30 smernice 2014/25/EÚ a článku 13 písm. a) až d), písm. f) až h) a písm. j) smernice 2009/81/ES, nasledujúcim osobám, subjektom alebo orgánom alebo pokračovanie v ich plnení s nasledujúcimi osobami, subjektmi a orgánmi:
a) ruský štátny príslušník alebo fyzická alebo právnická osoba, subjekt alebo orgán usadení v Rusku;

b) právnická osoba, subjekt alebo orgán, ktoré z viac ako 50 % priamo alebo nepriamo vlastní subjekt uvedený v písmene a) tohto odseku, alebo

c) právnická alebo fyzická osoba, subjekt alebo orgán, ktoré konajú v mene alebo na základe pokynov subjektu uvedeného v písmene a) alebo b) tohto odseku,

vrátane subdodávateľov, dodávateľov alebo subjektov, ktorých kapacity sa využívajú v zmysle smerníc o verejnom obstarávaní, ak na nich pripadá viac ako 10 % hodnoty zákazky.

2. Preukazovanie plnenia medzinárodných sankčných opatrení EÚ

Žiadateľ/prijímateľ¹ preukazuje plnenie medzinárodných sankčných opatrení prostredníctvom **čestného vyhlásenia** (ďalej aj „ČV“) predloženého v nasledujúcich fázach projektu:

- A. Pri realizácii VO/obstarávania vrátane opakovaného VO/obstarávania a všetkých dodatkov k zmluve (ak relevantné),
- B. pri predložení záverečnej ŽoP,
- C. v období udržateľnosti pri najbližšej NMS – ak nebolo preukázané plnenie sankcií pri záverečnej ŽoP.

A. Realizácia VO/obstarávania

1. V súlade s kapitolou 7 Príručky k procesu a kontrole verejného obstarávania / obstarávania v platnom znení (ďalej len „príručka k VO“) sa prijímateľovi odporúča, aby v postupoch VO/obstarávania žiadal predloženie čestného vyhlásenia od úspešného uchádzača (napr. v rámci súčinnosti pred uzavretím zmluvy/rámcovej dohody), že úspešný uchádzač ani žiadny subdodávateľ úspešného uchádzača nie je hospodárskym subjektom, na ktorý sa vzťahujú medzinárodné sankcie.
Prijímateľ má možnosť vyžadovať od úspešného uchádzača (ak to uzná za relevantné) alebo od jeho subdodávateľov dokumenty, ktoré budú v prípade potreby preukazovať pravdivosť tvrdení v predložennom čestnom vyhlásení, ktoré tvorí súčasť príloh Príručky pre prijímateľa pre prioritu 8P1 Fond na spravodlivú transformáciu.
2. Preukázanie sa týka:
 - a) **dodávateľa**, jeho štatutárneho orgánu, resp. všetkých členov štatutárneho orgánu, všetkých členov dozorného orgánu, prokuristu/prokuristov a iných osôb konajúcich v mene dodávateľa (s výnimkou osôb splnomocnených konať v ich mene)
a zároveň
 - b) **všetkých známych subdodávateľov a akýchkoľvek tretích strán v dodávateľskom reťazci** a ich štatutárneho orgánu, resp. všetkých členov ich štatutárneho orgánu, všetkých členov ich dozorného orgánu, prokuristu/prokuristov a iných osôb konajúcich v ich mene (s výnimkou osôb splnomocnených konať v ich mene), **ak hodnota individuálnej subdodávky/plnenia predstavuje viac ako 10 % hodnoty zákazky**
a zároveň
 - c) **všetkých vlastníkov právnickej osoby dodávateľa, subdodávateľa a akýchkoľvek tretích strán v dodávateľskom reťazci** (sankcie vylučujú akékoľvek ruské vlastníctvo nad 50 %, a to až po skutočného vlastníka (konečného užívateľa výhod)²
a zároveň
 - d) **všetkých osôb vrátane konečných užívateľov výhod uvedených v písm. a) až c)** bez ohľadu na % individuálnej subdodávky/plnenia a vlastníctvo.
3. Postup preukázania:

¹ Povinnosť plniť medzinárodné sankčné opatrenia sa vzťahuje aj na užívateľa a jeho dodávateľa/subdodávateľa. Užívateľ nepreukazuje plnenie medzinárodných sankčných opatrení prostredníctvom ČV. Poskytovateľ overí plnenie medzinárodných sankčných opatrení zo strany užívateľa a jeho dodávateľa/subdodávateľa v období udržateľnosti a iba v prípade pochybností vyzve užívateľa na súčinnosť.

² Napr. ak dodávateľ vlastní z 30 % ruský občan a zo 70 % spoločnosť so sídlom v EÚ, ktorú zo 40 % vlastní ruský subjekt, dodávateľ je z 58 % vlastnený nariadením dotknutými subjektmi.

- a) Prijímateľ predloží čestné vyhlásenie **osobitne** za všetky osoby uvedené v bode A.2, že žiadna z osôb **nie je hospodárskym subjektom alebo akoukoľvek tretou stranou v dodávateľskom reťazci, na ktorý sa vzťahujú medzinárodné sankcie** v súlade so zákonom č. 289/2016 Z. z o vykonávaní medzinárodných sankcií a o doplnení zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov.
 - b) V prípade, ak prijímateľ nepredloží ČV, poskytovateľ pri finančnej kontrole VO/obstarávania vyzve prijímateľa na predloženie ČV.
4. V prípade, ak prijímateľ nepredloží ČV ani po výzve na doplnenie, alebo má poskytovateľ pochybnosti o tom, či sú výdavky projektu dotknuté predmetnými nariadeniami Rady EÚ, avšak tieto nevie v danej fáze potvrdiť, uplatní sa postup podľa Zmluvy o NFP a **dočasne sa pozastaví poskytovanie NFP**. V rámci prebiehajúceho skúmania poskytovateľ preskúma z dostupných zdrojov (napr. Arachné, obchodný register, RPVS, iné verejne dostupné zdroje), či sa na danú situáciu vzťahujú sankčné opatrenia.
 5. Upozorňujeme prijímateľov, že ak poskytovateľ **identifikuje dodávateľa/subdodávateľa/vlastníka (až na úroveň konečných užívateľov výhod (vrátane konkrétnych osôb)), na ktorých sa vzťahujú sankčné reštriktívne opatrenia**, poskytovateľ výdavky súvisiace s danými zisteniami neuzná za oprávnené, nakoľko **nesplňajú podmienky oprávnenosti výdavkov podľa čl. 15 ods. 2 prílohy č. 1 VZP zmluvy o poskytnutí NFP**. Zároveň o zistenej skutočnosti informuje prijímateľa, ktorý **je povinný prijať opatrenia** na zabezpečenie toho, aby poskytovateľovi **neboli predkladané na kontrolu neoprávnené výdavky**.

B. Predloženie záverečnej ŽoP

1. Prijímateľ preukazuje plnenie medzinárodných sankčných opatrení pri **záverečnej ŽoP** na úrovni **prijímateľa**. Na úrovni **osôb definovaných v bode A.2** preukazuje iba v prípade, ak **nebolo preukázané** plnenie sankcií prostredníctvom ČV **pri realizácii VO/obstarávania** (finančná kontrola VO/obstarávania už bola vykonaná poskytovateľom, ale jej predmetom nebola kontrola plnenia sankcií) alebo **pri dodatku k zmluve** (ak relevantné, napr. zmena subdodávateľa).
2. Preukázanie na úrovni prijímateľa sa týka:
 - a) **Prijímateľa**, jeho štatutárneho orgánu, resp. všetkých členov štatutárneho orgánu, všetkých členov jeho dozorného orgánu, prokuristu/prokuristov a iných osôb konajúcich v mene prijímateľa (s výnimkou osôb splnomocnených konať v ich mene)

a zároveň

 - b) **všetkých právnických alebo fyzických osôb, ktoré sú s podnikom prijímateľa spojené³** a ich štatutárneho orgánu, resp. všetkých členov ich štatutárneho orgánu, všetkých členov ich dozorného orgánu, prokuristu/prokuristov a iných osôb konajúcich v ich mene (s výnimkou osôb splnomocnených konať v ich mene)

a zároveň

 - c) **všetkých konečných užívateľov výhod subjektov uvedených v písm. a) a b).**
3. Prijímateľ je povinný preukázať plnenie medzinárodných sankčných opatrení formou ČV (*Príloha č. 9 Príručky pre prijímateľa - Čestné vyhlásenie prijímateľa k uplatňovaniu medzinárodných sankcií*).

³ t.j. **osoby, ktoré sú súčasťou jednej hospodárskej jednotky**. Vychádzajúc z pravidiel štátnej pomoci, viaceré oddelené právne subjekty možno pokladať za subjekty tvoriace jednu hospodársku jednotku. Táto hospodárska jednotka sa potom pokladá za relevantný podnik. Súdny dvor v tejto súvislosti považuje za relevantnú existenciu kontrolného podielu a iných funkčných, hospodárskych a organických prepojení (Rozsudok Súdneho dvora zo 16. decembra 2010, AceaElectrabel Produzione SpA/Komisija, C-480/09 P, ECLI:EU:C:2010:787, body 47 až 55; rozsudok Súdneho dvora z 10. januára 2006, Cassa di Risparmio di Firenze SpA a i., C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, bod 112).

Obdobie povinnosti plnenia sankčných opatrení začína **od momentu nadobudnutia účinnosti zmluvy** o poskytnutí NFP a končí **momentom finančného ukončenia projektu**⁴.

4. Postup preukázania:

Prijímateľ predloží pri záverečnej ŽoP čestné vyhlásenie na úrovni prijímateľa, že žiadna z relevantných osôb **nie je sankcionovanou osobou**⁵, **v zmysle zákona č. 289/2016 Z. z.** o vykonávaní medzinárodných sankcií a o doplnení z. č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon cenných papieroch) v znení neskorších predpisov. Za sankcionované osoby sa považujú najmä osoby uvedené v prílohe I nariadenia Rady (EÚ) č. 269/2014⁶, prílohe XIX nariadenia Rady (EÚ) č. 833/2014⁷ alebo právnická osoba, subjekt alebo orgán usadený v Rusku, ktorá /ktorý je z viac ako 50 % vo vlastníctve alebo pod verejnou kontrolou⁸. Prijímateľ predkladá *Čestné vyhlásenie k uplatneniu medzinárodných sankcií a Zoznam osôb, ktoré sú s podnikom prijímateľa prepojené na úrovni jednej hospodárskej jednotky (ak relevantné)* vo formáte .pdf

5. Poskytovateľ overí všetky osoby, ktoré zastávali vyššie uvedené pozície podľa bodu B.2 od momentu nadobudnutia účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP do času výkonu overovania.
6. Ak poskytovateľ identifikuje, že overované osoby (na úrovni prijímateľa) sa nachádzajú medzi sankcionovanými subjektmi, bude ďalej vychádzať z overenia skutočnosti, kedy boli tieto osoby na sankčný zoznam pridané. V prípade, že počas overovaného obdobia dané osoby neboli na sankčnom zozname, ale boli naň pridané až po uplynutí overovaného obdobia, teda po momente finančného ukončenia projektu, potom nebudú z danej skutočnosti vyvedené negatívne závery voči prijímateľovi. Upozorňujeme prijímateľa, že ak sa na neho **vzťahujú sankčné reštriktívne opatrenia do momentu finančného ukončenia projektu**, poskytovateľ **je povinný odstúpiť od Zmluvy** o poskytnutí NFP a prijímateľ **je povinný vrátiť poskytnutý NFP**.
7. V prípade, ak nebolo preukázané plnenie medzinárodných sankčných opatrení pri realizácii VO/obstarávania, resp. pri dodatku k zmluve (ak relevantné, napr. zmena subdodávateľa), tak pri predložení záverečnej ŽoP bude prijímateľ povinný predložiť ČV vo formáte .pdf **osobitne za všetky relevantné osoby uvedené v bode A.2**. Ak prijímateľ nepredloží ČV, poskytovateľ vyzve prijímateľa na jeho predloženie.
8. V prípade, ak prijímateľ nepredloží ČV podľa odseku 7 ani po výzve na doplnenie, alebo má poskytovateľ pochybnosti o tom, či sú výdavky projektu dotknuté predmetnými nariadeniami Rady EÚ, uplatní sa postup podľa bodu A.5.
9. Ak poskytovateľ **identifikuje dodávateľa/subdodávateľa/vlastníka (až na úroveň konečných užívateľov výhod (vrátane konkrétnych osôb)), na ktorých sa vzťahujú sankčné reštriktívne opatrenia**, poskytovateľ výdavky súvisiace s danými zisteniami **neuznáva za oprávnené**, nakoľko **nesplňajú podmienky oprávnenosti výdavkov podľa čl. 15 ods. 2 prílohy č. 1 VZP zmluvy o poskytnutí NFP**. Zároveň o zistenej skutočnosti informuje prijímateľa, ktorý **je povinný prijať opatrenia** na zabezpečenie toho, aby poskytovateľovi **neboli predkladané na kontrolu neoprávnené výdavky**.

⁴ Osoby, ktoré zastávali vyššie uvedené pozície, pred týmto momentom a k danému momentu ich už nezastávajú, nepodliehajú overovaniu, keďže nie je možné konštatovať, že podpora smerovala k nim alebo že z nej mali akúkoľvek výhodu.

⁵ Povinnosť byť sankcionovanou osobou v zmysle zákona č. 289/2016 Z. z. sa primerane vzťahuje aj na užívateľa.

⁶ Príloha I. nariadenia č. 269/2014 je dostupná na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0269>. Zoznam osôb sa priebežne aktualizuje.

⁷ Príloha XIX. Nariadenia č. 833/2014 je dostupná na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20230226>. Zoznam sa priebežne aktualizuje.

⁸ Bude overené na základe vlastnickej štruktúry podniku prijímateľa.

C. Udržateľnosť projektu

Počas obdobia udržateľnosti prijímateľ preukazuje plnenie sankčných opatrení formou ČV iba v prípade, ak v predošlých fázach A a B nedošlo k preukázaniu ich plnenia. V takom prípade dôjde k preukázaniu raz počas obdobia udržateľnosti pri predložení najbližšej NMS, a to:

- voči osobám uvedeným v bode: A.2 a B.2 (ak relevantné) a
- postupom uvedeným v bode B tejto kapitoly.

V prípade, že z overenia vykonaného počas obdobia udržateľnosti vyplynie skutočnosť, že na osobu/osoby prijímateľa/dodávateľa/subdodávateľa/užívateľa sa vzťahovali/vzťahujú niektoré z vyššie uvedených sankčných opatrení, poskytovateľ bude postupovať podľa identifikovania skutočnosti, či sa na ne vzťahovali počas relevantného obdobia, a to nasledovne:

Ak poskytovateľ identifikuje, že:

- sankčné opatrenia sa na osobu/osoby prijímateľa (uvedené v bode B.2)/užívateľa, vzťahovali už počas akéhokoľvek časového úseku spadajúceho do obdobia od momentu poskytnutia pomoci (nadobudnutia účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP) do momentu finančného ukončenia projektu, poskytovateľ je povinný odstúpiť od Zmluvy o poskytnutí NFP a vymáhať poskytnutý NFP;
- sankčné opatrenia sa na osobu/osoby prijímateľa (uvedené v bode B.2)/užívateľa začali vzťahovať až počas obdobia udržateľnosti projektu, poskytovateľ pokračuje v zmluvnom vzťahu s prijímateľom/užívateľom bez postihu voči prijímateľovi/užívateľovi;
- prijímateľ/užívateľ v súvislosti s predmetom projektu uzatvoril dodávateľskú zmluvu, resp. dodávateľ uzatvoril subdodávateľskú zmluvu s osobou, na ktorú sa v čase uzatvorenia zmluvy/dodatku k zmluve vzťahovali sankčné opatrenia uvedené v bode A, poskytovateľ je povinný vymáhať poskytnutý NFP alebo jeho časť, ktorá bola poskytnutá v rozpore so sankčným mechanizmom, resp. je oprávnený odstúpiť od Zmluvy o poskytnutí NFP.

⁹ V prípade užívateľa je momentom poskytnutia pomoci deň nadobudnutia účinnosti zmluvy s užívateľom a momentom finančného ukončenia finančné vysporiadanie medzi poskytovateľom a dodávateľom.